

שער ראשון: תמרון יבשתי מהו? מסד תיאורטי

06 | מה זה תמרון רב־זרועי?

סא"ל (מיל) ד"ר עדו הכט, מדריך אקדמי במכללה הבינ־זרועית לפיקוד ומטה נדרש דיון בקֶּשֶׁר הייחודי שבו תיִדרש ישראל לממש תמרון רב־זרועי, וכתיבת תורה המציגה את אופן הפעולה האידיאלי של כוחותינו

08 | המשגת התמרון כחלק מהשפה הצבאית בצה"ל

הקמת יחידות טכנולוגיות ברמה הטקטית רמ"ח התו"ל באמ"ץ

תופעת התמרון מבחינה בין רמות העימות השונות, היררכיית המבצעים, לחימה התקפית והגנתית, וצורות הלחימה השונות. ככולם אמת המידה היחידה היא כמה כוחות הושמדו לצד השני, וכמה הושמדו לכוחותינו

12 | בין הכרעה לניצחון בין תמרון לשחיקה

אל"ם (מיל) יובל בזק, ראש צוות פיתוח תפיסת התמרון במעבדה התפיסתית, רמ"ט אוגדה 91

החיוניות של התמרון וההכרעה בלב המחשבה עליה מבוססת אסטרטגיית צה"ל, תובנות לתקף ולפרש מחדש את המושגים הללו כבסיס לשפה משותפת. שפה זו נדרשת לצורך בניית היכולות והפעלתן, בהתאמה למאפייני הסביבה ולהתפתחותן של שדה הקרב העתידי

שער שני: התפתחות התמרון בהיסטוריה ובעת החדשה

20 | הגנה נגד התקפה - איך שגלגל מתהפך לו

סא"ל (מיל) ד"ר עדו הכט, מדריך אקדמי במכללה הבינ־זרועית לפיקוד ומטה אמרתו של קלאוזביץ על עדיפותה הטבעית של ההגנה בתנאי ששני הצדדים נהנים מעוצמה ומיכולות שוות, נכונה עקרונית ברוב המצבים. ואולם, נראה שבתחומים צרים, כמו מצבים בלוחמה האווירית או מצבים בלחימה הבלתי־סדורה, יש נסיבות שמפורות אותה

28 | מבצעי תמרון יבשתי מול מבצעי ירי־מנגד בעולם

סא"ל (מיל) ד"ר עדו הכט, מדריך אקדמי במכללה הבינ־זרועית לפיקוד ומטה **ד"ר איתן שמיר**, מרצה בכיר באוניברסיטת בראילן וחוקר במרכז בס"א למחקרים אסטרטגיים

הפולמוס סביב השאלה האם הטכנולוגיות החדשות מאפשרות לנצח מלחמות באש מנגד או אפילו באש מרחוק, ואולי ללא אש כלל, הוא מוקד הדיון בניהול מלחמות במאה השנים האחרונות. הניסיון הצבאי מראה שנדרש תמרון קרקעי כדי להכריע את המלחמה

36 | חיוניות התמרון היבשתי בעימותים במזרח התיכון

תא"ל גיורא סגל (ז"ל) היה המייסד של המעבדה התפיסתית ומפקדה הראשון. סגל היה חוקר שהגה ויזם משימות מאתגרות כדי לתרום לבניין הכוח ולהפעלתו בצה"ל. הוא הותיר מאמרים וכתבים רבים, שתרומתם חשובה ללמידה המבצעית של צה"ל גם היום

במפגש בין כוחות מהפכניים לבין צה"ל, אסור לוותר על התמרון היבשתי בתוך שטח האויב, כמרכיב הכרעה עיקרי. חיבור רב־זרועי של האוויר, היבשה והמודיעין ייצור תנאים לקיומו של תמרון מועיל. יש להפנות מאמץ עיקרי ומשאבים לבניין כוח התמרון היבשתי בצה"ל

42 | התמרון בצבאות זרים תפיסות הפעלת הכוח ברחבי העולם

שמואל שמואל, רת"ח צבאות הזרים והסב"ר, מרכז דדו בבואנו לבחון את תפיסות הפעלת הכוח העתידיות של צה"ל, יש מקום לתת את הדעת גם להמשכיות של תפיסות התמרון בצבאות זרים במערב

שער שלישי: התמרון במחשבה הצבאית הישראלית - תיאוריה ומעשה

46 | התמרון הרב־זרועי כאמצעי בניהול הסכסוכים של מדינת ישראל

סא"ל (מיל) ד"ר עדו הכט, מדריך אקדמי במכללה הבינ־זרועית לפיקוד ומטה הכרעה מהירה מושגת רק באמצעות תמרון יבשתי, ולכן דווקא לנוכח האיומים

המתהווים בימינו, נדרש צה"ל להעביר את המלחמה בהקדם לתוך שטח האויב כדי להכריעו שם במהירות. לשם כך צה"ל צריך כוחות מתמרנים, שמסוגלים להתגבר על כל הרכבי הכוחות שעלול האויב להעמיד מולו

52 | קיצור תולדות התמרון

אל"ם (מיל) פרופ' גבי סיבוני, המתודולוג הראשי של המעבדה התפיסתית בצה"ל, ראש תוכנית צבא ואסטרטגיה במכון למחקרי ביטחון לאומי

אל"ם (מיל) יובל בזק, ראש צוות פיתוח תפיסת התמרון במעבדה התפיסתית, רמ"ט אוגדה 91

דבריו של דוד בן־גוריון בשנות ה־50 של המאה ה־20: "אנו חיים באחת התקופות המעורערות ביותר בהיסטוריה האנושית", נותרו רלוונטיים גם היום. המציאות תמשיך ותשנה את פניה והמלחמה את דרכיה. המנצחים יהיו אלו שישכילו להבין טוב יותר ומהר יותר את טבעם של השינויים, ולהכין היטב ובזמן את הכלים המתאימים

60 | השפעות הדדיות בין התמרון הצבאי לחברה האזרחית

רוני טיארג'אן אור, ראש מרכז הסיקור הצה"לי, מכון המחקר, ממד"ה **רס"ן איה דולב**, רמ"ד תודעה ומחקר בפיקוד העורף

הממשקים בין תקשורת, דעת קהל, צבא ודרג מדיני עשויים לעצב את מהלך התמרון ואת תוצאותיו. לפיכך, הממשקים דורשים ניתוח וחשיבה מותאמי הקשר בכל שלב בתהליך: בעת גיבוש תכנית התמרון, תוך כדי הלחימה ולאחריה

66 | האם רואים יבשה באופק?

בין תפיסת התמרון הזרועי לתפיסת התמרון היבשתי הרב־זרועי

אל"ם (מיל) יובל בזק, ראש צוות פיתוח תפיסת התמרון במעבדה התפיסתית, רמ"ט אוגדה 91

אל"ם (מיל) פרופ' גבי סיבוני, המתודולוג הראשי של המעבדה התפיסתית בצה"ל, ראש תוכנית צבא ואסטרטגיה במכון למחקרי ביטחון לאומי

חיוניותו של כושר תמרון משמעותי ואפקטיבי במציאות משתנה איננה מוטלת בספק. כינונו ידרוש שיתוף פעולה הדוק בין המטכ"ל ובין זרוע היבשה, תוך הבהרת תחומי האחריות ונקודות הממשק בין תפיסת "התמרון היבשתי הרב־זרועי" ותפיסת "יבשה באופק"

שער רביעי: התמרון היבשתי לנוכח אתגרי העתיד

74 | התמרון היבשתי הרב־זרועי לנוכח אתגרי העתיד

אל"ם (מיל) פרופ' גבי סיבוני, המתודולוג הראשי של המעבדה התפיסתית בצה"ל, ראש תוכנית צבא ואסטרטגיה במכון למחקרי ביטחון לאומי

אל"ם (מיל) יובל בזק, ראש צוות פיתוח תפיסת התמרון במעבדה התפיסתית, רמ"ט אוגדה 91

ההיסטוריה של המלחמות מראה כי ניצחון והפסד אינם קשורים בהכרח ליחסי העוצמה, אלא לאופן בו צופות המדינות את שדה הקרב העתידי ומכניות את הכוחות אליו. העימותים העתידיים יהיו שונים מהותית מהמערכות של שלושת העשורים האחרונים, ועל כן יש לבנות ולשכלל את הכוח היבשתי כבר היום, לנוכח האתגרים הצפויים בשדה הקרב העתידי

82 | שכלול כוח המחץ - כיווני התפתחות לתמרון היבשתי הרב־זרועי

אל"ם (מיל) פרופ' גבי סיבוני, המתודולוג הראשי של המעבדה התפיסתית בצה"ל, ראש תוכנית צבא ואסטרטגיה במכון למחקרי ביטחון לאומי

אל"ם (מיל) יובל בזק, ראש צוות פיתוח תפיסת התמרון במעבדה התפיסתית, רמ"ט אוגדה 91

ההימנעות מהפעלתם של הכוחות המתמרנים בעימותי העשורים האחרונים שחקקה את כשירותם, אך לא פחות מכך את רוחם ואת הביטחון ביכולתם. יש לסגל חשיבה אחרת - שינוי משמעותי במבנה, בארגון ובאופן הפעלתם של כוחות היבשה, כדי להכניס כראוי לאתגרי העימותים הבאים

90 | הערות שוליים